No. of Printed Pages : 11

SAE-107

2023

ECONOMY AND DEVELOPMENT OF INDIA AND ANDHRA PRADESH

PAPER IV

Time : 3 hours *Maximum Marks : 150*

Instructions :

(i) The question paper consists of 15 questions. The candidate has to write answers to all questions. Each question carries 10 marks.

(ii) Enough space is available in the Answer Sheet for writing all answers. ***There is no provision for additional Answer Sheets.***

(iii) The candidate has to write his/her answers in the medium chosen by him/her only. If there is any deviation from paper to paper or part of the paper, the candidature would become invalid.

(iv) Underlining or highlighting or putting special marks in answers would make the Answer Sheet invalid. Writing in different inks would also make the paper invalid. Candidates must use either blue or black ink only. Otherwise, the paper will be treated as invalid.

(v) Though the paper in English is taken as standard for valuation under normal circumstances, if necessary, a balanced view would be taken after comparing English and Telugu versions.

సూచనలు :

(i) ప్రశ్నపత్రము 15 ప్రశ్నలు కలిగి ఉంటుంది. అభ్యర్థి అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయవలెను. ప్రతి ప్రశ్నకు 10 మార్కులు ఉంటాయి.

(ii) సమాధాన పత్రములో అన్ని జవాబులు వ్రాయుటకు తగిన స్థలము కలదు. **అదనపు సమాధాన పత్రము ఇచ్చు సౌకర్యము లేదు.**

(iii) అభ్యర్థి తాను ఎన్నుకొన్న మాధ్యమములోనే జవాబులు వ్రాయవలెను. ఒక ప్రశ్న పత్రము మరియు ఇంకొక ప్రశ్న పత్రముల మధ్య కానీ లేక ఒకే ప్రశ్న పత్రములో కానీ, రెండు వేరు వేరు భాషలలో వ్రాసినట్లైతే, జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు.

(iv) జవాబుల క్రింద గీత గీసినా లేక హైలైట్ చేసినా లేక ఏదైనా ప్రత్యేకమైన గుర్తు పెట్టినా, జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు. అదే విధముగా జవాబులు వేరు వేరు రంగుల సిరాతో కూడా వ్రాయరాదు. కేవలము నీలి రంగు సిరా కానీ లేక నల్ల సిరా కానీ మాత్రమే వాడవలెను. లేనిచో జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు.

(v) ప్రశ్న పత్రము మదింపు చేయునపుడు ఆంగ్లము లోని పత్రమును ప్రామాణికముగా తీసుకొన్నప్పటికీ, అవసరం అయితే ఆంగ్లములోని మరియు తెలుగు లోని పత్రములను పరిశీలించి, సంతులనాత్మక నిర్ణయము తీసుకొనబడుతుంది.

SECTION I

భాగము I

1. (a) Discuss the impact of 'New Age' reforms on the Indian Economy in the last eight years. Examine the scope of growth potential for India in this decade (2023 – 30). *10*

OR

(b) Is the exchange rate of the Indian Rupee fully determined by the market ? Explain the effects of Rupee Depreciation on the Indian Economy. Discuss the role of the RBI in defending the falling rupee. *10*

(అ) గత ఎనిమిది సంవత్సరాలలో భారత ఆర్థిక వ్యవస్థపై 'న్యూ ఏజ్'(నూతన శకం) సంస్కరణల ప్రభావాన్ని చర్చించండి. ఈ దశాబ్దంలో (2023-30) భారతదేశం యొక్క వృద్ధి సంభావ్యత పరిధిని పరిశీలించండి.

లేక

(ఆ) భారత రూపాయి మారకం విలువ పూర్తిగా మార్కెట్ ద్వారా నిర్ణయించబడుతుందా ? భారత ఆర్థిక వ్యవస్థపై రూపాయి క్షీణత ప్రభావాలను వివరించండి. పడిపోతున్న రూపాయిని రక్షించడంలో భారతీయ రిజర్వు బ్యాంకు (RBI) పాత్ర గురించి చర్చించండి.

2. (a) What is meant by Monetary Policy Transmission? Explain the issues experienced during the process of Monetary Policy and suggest steps to overcome these issues. *10*

OR

(b) What are the different fiscal policy tools used in India ? Can Customs and Excise Duties be used as flexible fiscal policy tools in order to increase revenue and control inflation ? Discuss. *10*

(అ) మానిటరీ పాలసీ ట్రాన్స్‌మిషన్(ద్రవ్య విధాన ప్రసారం) అంటే ఏమిటి? ద్రవ్య విధాన ప్రక్రియ సమయంలో ఎదుర్కొన్న సమస్యలను వివరించండి మరియు ఈ సమస్యలను అధిగమించడానికి చర్యలను సూచించండి.

లేక

(ఆ) భారతదేశంలో ఉపయోగించే వివిధ కోశ విధాన సాధనాలు ఏమిటి? కస్టమ్స్ మరియు ఎక్సైజ్ సుంకాలు, ఆదాయాన్ని పెంచడానికి మరియు ద్రవ్యోల్బణాన్ని నియంత్రించడానికి అనువైన కోశ విధాన సాధనాలుగా ఉపయోగించవచ్చా ? చర్చించండి.

3. (a) What are externally aided projects ? Discuss the principles, funding and objectives of Andhra Pradesh Irrigation and Agriculture Transformation Project (APIIATP). Provide a brief note on the scope of beneficiaries with respect to the APIIATP. 10

OR

(b) Briefly discuss the impact of bifurcation on the economy of Andhra Pradesh with respect to sectoral changes and resource gap. Provide a brief note on the steps taken by the Government of Andhra Pradesh to mobilize resources. 10

(అ) ఎక్స్‌టర్నల్ ఎయిడెడ్ ప్రాజెక్ట్‌లు(బాహ్య సహాయంతో ప్రాజెక్టులు) అంటే ఏమిటి ? ఆంధ్రప్రదేశ్ నీటిపారుదల మరియు వ్యవసాయ పరివర్తన ప్రాజెక్ట్ (APIIATP) సూత్రాలు, నిధులు మరియు లక్ష్యాలను చర్చించండి. APIIATPకి సంబంధించి లబ్ధిదారుల పరిధిపై సంక్షిప్త గమనికను అందించండి.

లేక

(ఆ) రంగాల మార్పులు మరియు వనరుల అంతరానికి సంబంధించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థపై విభజన ప్రభావం గురించి క్లుప్తంగా చర్చించండి. వనరుల సమీకరణకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలపై సంక్షిప్త గమనికను అందించండి.

4. (a) What is meant by the 'Goods and Services Tax' (GST) ? Explain the steps taken by the Indian Government to facilitate trade and 'ease of doing business' under the GST regime. 10

OR

(b) Mention the recommendations of the 15th Finance Commission with respect to Fiscal Consolidation. Discuss the progress and present situation of 'Fiscal Consolidation' in India. 10

(అ) 'వస్తు, సేవల పన్ను'(జీఎస్టీ) అంటే ఏమిటి? జీఎస్టీ పాలనలో వాణిజ్యం మరియు వ్యాపారాన్ని సులభతరం చేయడానికి భారత ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను వివరించండి.

లేక

(ఆ) ఫిస్కల్ కన్సాలిడేషన్‌కు(ఆర్థిక ఏకీకరణ) సంబంధించి 15వ ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సులను పేర్కొనండి. భారతదేశంలో 'ఆర్థిక ఏకీకరణ' పురోగతి మరియు ప్రస్తుత పరిస్థితిని చర్చించండి ?

5. (a) Explain the importance of budgetary policy in reallocation of resources. Briefly discuss the allocation of budgetary resources in the social services sector with respect to the AP Budget (2023 – 24). 10

OR

(b) What is meant by 'Gender Budgeting' and 'Child Budgeting' ? Does Andhra Pradesh follow gender budgeting and child budgeting ? Evaluate. 10

(అ) వనరుల పునః కేటాయింపులో బడ్జెట్ విధానం యొక్క ప్రాముఖ్యతను వివరించండి. AP బడ్జెట్ (2023 – 24)కి సంబంధించి సామాజిక సేవల విభాగంలో బడ్జెట్ వనరుల కేటాయింపు గురించి క్లుప్తంగా చర్చించండి.

లేక

(ఆ) 'లింగ బడ్జెట్' మరియు 'పిల్లల బడ్జెటింగ్' అంటే ఏమిటి? ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లింగ బడ్జెట్ మరియు పిల్లల బడ్జెట్‌ని అనుసరిస్తుందా? మూల్యాంకనం చేయండి.

SECTION II
భాగము II

6. (a) Describe the scope of 'Differentiated Banking Policy' with respect to financial inclusion in India. Analyse the potential of Digital Banking in improving financial inclusion in India. 10

OR

(b) Explain the challenges faced by women entrepreneurs in India. Discuss the schemes and initiatives taken by the Indian Government with respect to facilitating women entrepreneurship in India. 10

(అ) భారతదేశంలో ఆర్థిక చేరికకు సంబంధించి 'డిఫరెన్షియేటెడ్ బ్యాంకింగ్ పాలసీ' (విభిన్న బ్యాంకింగ్ విధానం) పరిధిని వివరించండి. భారతదేశంలో ఆర్థిక చేరికను మెరుగుపరచడంలో డిజిటల్ బ్యాంకింగ్ యొక్క సామర్థ్యాన్ని విశ్లేషించండి.

లేక

(ఆ) భారతదేశంలో మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను వివరించండి. భారతదేశంలో మహిళా ఎంట్రప్రెన్యూర్‌షిప్‌ను సులభతరం చేయడానికి సంబంధించి భారత ప్రభుత్వం చేపట్టిన పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల గురించి చర్చించండి.

7. (a) Discuss the types and sources of agricultural credit in India. Explain the initiatives taken by the Indian Government in order to improve access to agricultural credit. *10*

OR

(b) What is meant by sustainable agriculture? Discuss the sustainable agriculture practices and systems in India. Provide suggestions to improve agricultural incomes from sustainable agriculture. *10*

(అ) భారతదేశంలో వ్యవసాయ రుణాల రకాలు మరియు మూలాలను చర్చించండి. వ్యవసాయ రుణాల ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడానికి భారత ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమాలను వివరించండి.

లేక

(ఆ) సుస్థిర వ్యవసాయం అంటే ఏమిటి ? భారతదేశంలో స్థిరమైన వ్యవసాయ పద్ధతులు మరియు వ్యవస్థలను చర్చించండి. సుస్థిర వ్యవసాయం నుండి వ్యవసాయ ఆదాయాన్ని మెరుగుపరచడానికి సూచనలు అందించండి.

8. (a) Explain the scope and benefits of farm mechanization. Discuss the implementation of farm mechanization schemes in Andhra Pradesh with special reference to Community Hiring Centres (CHCs). *10*

OR

(b) Explain the extent of marine fishery resources in Andhra Pradesh. Discuss the steps taken by the Andhra Pradesh Government in order to promote the welfare and development of fishermen in Andhra Pradesh. *10*

(అ) వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ యొక్క పరిధిని మరియు ప్రయోజనాలను వివరించండి. కమ్యూనిటీ హైరింగ్ సెంటర్ల(కమ్యూనిటీ నియామక కేంద్రాలు) ప్రత్యేక సూచనతో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ పథకాల అమలు గురించి చర్చించండి.

లేక

(ఆ) ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సముద్ర మత్స్య సంపద ఎంత మేరకు ఉందో వివరించండి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మత్స్యకారుల సంక్షేమం మరియు అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి , ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను చర్చించండి.

9. (a) What is meant by 'Strategic Disinvestment' ? Explain the different methods of Disinvestment adopted since the re-christening of Department of Disinvestment (DOD) as Department of Investment and Public Asset Management (DIPAM). Briefly discuss the achievements and outcomes of these disinvestments. *10*

OR

(b) What is meant by 'Industrial Revolution 4·0' ? Assess the likely impact of the fourth industrial revolution on India's manufacturing sector. Provide a brief note on the 'Production-Linked Incentive' (PLI) schemes in India. *10*

(అ) 'వ్యూహాత్మక పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ' అంటే ఏమిటి? డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ డిజిన్వెస్ట్‌మెంట్ (పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ శాఖ)ని డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ అండ్ పబ్లిక్ అసెట్ మేనేజ్‌మెంట్ (పెట్టుబడుల మరియు ప్రభుత్వ ఆస్తుల యాజమన్య శాఖ)గా తిరిగి నామకరణం చేసినప్పటి నుండి అవలంబించిన డిజిన్వెస్ట్ మెంట్ యొక్క వివిధ పద్ధతులను వివరించండి. ఈ పెట్టుబడుల ఉపసంహరణల విజయాలు మరియు ఫలితాలను క్లుప్తంగా చర్చించండి.

లేక

(ఆ) 'పారిశ్రామిక విప్లవం 4·0' అంటే ఏమిటి? భారతదేశ తయారీ రంగంపై నాల్గవ పారిశ్రామిక విప్లవం యొక్క సంభావ్య ప్రభావాన్ని అంచనా వేయండి. భారతదేశంలో 'ఉత్పత్తి-లింక్డ్ ఇన్సెంటివ్'(ఉత్పత్తి అనుబంధిత ప్రోత్సాహకం) పథకాలపై సంక్షిప్త గమనికను అందించండి.

10. (a) With respect to the Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) in Andhra Pradesh, discuss the following : *10*

(i) Importance of MSMEs in Andhra Pradesh economy

(ii) Scope and implementation of Dr. YSR Navodayam and ReSTART programmes in Andhra Pradesh.

OR

(b) Explain the development programme of Visakhapatnam Chennai Industrial Corridor Development Program (VCICDP). Write a short note on the socio-economic impact of the VCICDP. *10*

(అ) ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమలకు సంబంధించి, ఈ క్రింది వాటిని చర్చించండి :

(i) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో సూక్ష్మ చిన్న మరియు మధ్యతరహా సంస్థల ప్రాముఖ్యత

(ii) ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో డాక్టర్ వైఎస్ఆర్ నవోదయం మరియు రీస్టార్ట్ కార్యక్రమాల పరిధి మరియు అమలు

లేక

(ఆ) విశాఖపట్నం చెన్నై ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (VCICDP) అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని వివరించండి. VCICDP యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక ప్రభావంపై ఒక చిన్న గమనికను వ్రాయండి.

SECTION III
భాగము III

11. (a) **Explain the impact of Digital Public Infrastructure on the socio-economic development in India. Discuss the steps taken by the Indian Government to accelerate digital infrastructure and to reduce digital divide in India.** *10*

OR

(b) **What are the features of a 'Smart City'? Explain the role of smart cities in economic development. Discuss the challenges faced in financing the smart cities under the Smart City Mission, and the solutions to overcome these challenges.** *10*

(అ) భారతదేశంలో సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధిపై డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్(డిజిటల్ ప్రజా అవస్థాపనా సౌకర్యాలు) ప్రభావాన్ని వివరించండి. డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను వేగవంతం చేయడానికి మరియు భారతదేశంలో డిజిటల్ విభజనను తగ్గించడానికి భారత ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను చర్చించండి.

లేక

(ఆ) 'స్మార్ట్ సిటీ' (స్మార్ట్ నగరం) ఫీచర్లు ఏమిటి? ఆర్థికాభివృద్ధిలో స్మార్ట్ సిటీల పాత్రను వివరించండి. స్మార్ట్ సిటీ మిషన్ కింద స్మార్ట్ సిటీలకు ఆర్థిక సహాయం చేయడంలో ఎదురవుతున్న సవాళ్లను మరియు ఈ సవాళ్లను అధిగమించడానికి పరిష్కారాలను చర్చించండి.

12. (a) Explain the 'PUSH' strategy of the Government of Andhra Pradesh with respect to Export Promotion Policy (2022 – 27). Discuss the challenges of export sector and the support extended by the AP Government towards export promotion in Andhra Pradesh. *10*

OR

(b) Explain the policy framework for development of Civil Aviation in Andhra Pradesh. Discuss the development of Greenfield Airport projects in Andhra Pradesh. *10*

(అ) ఎగుమతి ప్రమోషన్ పాలసీ (2022 – 27)(ఎగుమతి ప్రోత్సాహక విధానం,2022-27)కి సంబంధించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క 'పుష్' వ్యూహాన్ని(పురోగమన వ్యూహాన్ని) వివరించండి. ఎగుమతి రంగం యొక్క సవాళ్లు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎగుమతి ప్రోత్సాహనికి AP ప్రభుత్వం అందించిన మద్ధతు గురించి చర్చించండి.

లేక

(ఆ) ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పౌర విమానయాన అభివృద్ధికి విధాన చట్రంను వివరించండి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గ్రీన్‌ఫీల్డ్ ఎయిర్‌పోర్ట్ ప్రాజెక్టుల అభివృద్ధి గురించి చర్చించండి.

13. (a) Explain the effects of prevailing low global growth and high global inflation on present Indian domestic growth and inflation. Discuss the methods to control inflation with a special mention of inflation targeting. *10*

OR

(b) What are the factors that spur foreign investment in India ? Explain the major features of India's Consolidated Foreign Direct Investment (FDI) Policy. Briefly discuss the present situation of the FDI equity inflows in India. *10*

(అ) ప్రస్తుత భారత దేశీయ వృద్ధి మరియు ద్రవ్యోల్బణంపై తక్కువ ప్రపంచ వృద్ధి మరియు అధిక ప్రపంచ ద్రవ్యోల్బణం యొక్క ప్రభావాలను వివరించండి. ద్రవ్యోల్బణ లక్ష్యం గురించి ప్రత్యేక ప్రస్తావనతో ద్రవ్యోల్బణాన్ని నియంత్రించే పద్ధతులను చర్చించండి.

లేక

(ఆ) భారతదేశంలో విదేశీ పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించే అంశాలు ఏమిటి? భారతదేశం యొక్క ఏకీకృత విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల పాలసీ యొక్క ప్రధాన లక్షణాలను వివరించండి. భారతదేశంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల (FDI) ఈక్విటీ ప్రవాహాల ప్రస్తుత పరిస్థితిని క్లుప్తంగా చర్చించండి.

14. (a) Explain the reasons leading to higher Public Debt in India. Discuss the scope of public debt sustainability in India. *10*

OR

(b) 'The focus of the government has shifted from women development to women led development' — Examine this statement in the context of Education, Skilling and Microfinance. *10*

(అ) భారతదేశంలో అధిక ప్రజా రుణానికి దారితీసే కారణాలను వివరించండి. భారతదేశంలో ప్రభుత్వ రుణ స్థిరత్వం యొక్క పరిధిని చర్చించండి.

లేక

(ఆ) 'ప్రభుత్వ దృష్టి మహిళా అభివృద్ధి నుండి మహిళా నాయకత్వ అభివృద్ధి వైపు మళ్లింది' — విద్య, నైపుణ్యం మరియు మైక్రోఫైనాన్స్(సూక్ష్మ ఋణం) సందర్భంలో ఈ ప్రకటనను పరిశీలించండి.

15. (a) Explain the impact of rainbow revolution in India. Discuss the scope for Industrial transformation in Indian agriculture. *10*

OR

(b) Explain the regulation of agricultural markets in India. Discuss the scope of farmer-market linkages with a special mention of the e-National Agriculture Market in India. *10*

(అ) భారతదేశంలో ఇంద్రధనస్సు విప్లవం యొక్క ప్రభావాన్ని వివరించండి. భారతీయ వ్యవసాయంలో పారిశ్రామిక పరివర్తనకు గల పరిధిని చర్చించండి.

లేక

(ఆ) భారతదేశంలో వ్యవసాయ మార్కెట్ల నియంత్రణను వివరించండి. భారతదేశంలో ఎలక్ట్రానిక్- జాతీయ వ్యవసాయ మార్కెట్ (ఈ- నామ్) ప్రత్యేక ప్రస్తావనతో రైతు-మార్కెట్ అనుసంధానాల పరిధిని చర్చించండి.